جهش آماری فروش کتاب در دل جنگ12 روزه

25 تیر 1404

سامانه بازار کتاب در حالی که کشور طی بازه یک‌ماهه از ۲۰ خرداد تا ۲۰ تیر ۱۴۰۴ وضعیت جنگی و محدودیت‌های ناشی از آن را شاهد بود رشد کم‌سابقه‌ای در میزان فروش و تعداد خریداران را تجربه کرد.

سامانه بازار کتاب در حالی طی بازه یک‌ماهه از ۲۰ خرداد تا ۲۰ تیر ۱۴۰۴ شاهد رشد کم‌سابقه‌ای در میزان فروش و تعداد خریداران بود که کشور وضعیت جنگی و محدودیت‌های ناشی از آن را از سر می‌گذراند.

بر اساس گزارش آماری منتشرشده خانه کتاب و ادبیات ایران، تعداد خریداران کتاب در سامانه بازار کتاب در این بازه زمانی نسبت به سال گذشته بیش از سه برابر شده و فروش ریالی نیز رشدی چشمگیر داشته است؛ اتفاقی که بخش عمده آن مرهون تداوم حمایت‌ها در این حوزه است.

درخشش بازار کتاب در سایه جنگ

آمار رسمی نشان می‌دهد در بازه مورد بررسی در سال ۱۴۰۳، ۲هزار و۴۲۱ نفر با خرید ۶هزار و ۶۰۳ جلد کتاب مبلغی حدود ۸میلیارد و ۷۴۲ میلیون و ۳۸۵ هزار و ۳۵۰ ریال هزینه کردند. در حالی‌که در سال ۱۴۰۴، این ارقام به‌طور چشمگیری افزایش یافت و به ۷هزار و ۲۶۱ خریدار، ۱۴هزار و ۵۰۸ جلد کتاب و مجموع مبلغ خرید به ۲۴میلیارد و ۱۱۶میلیون و ۵۱۱هزار و ۳۲۵ریال رسید.

بر اساس داده‌ها، یارانه استفاده شده در خرید کتاب در بازه ۲۰ خرداد تا ۲۰ تیر سال گذشته (۱۴۰۳) ۱ میلیارد و ۵۹۱ میلیون و ۶۰۶ هزار و ۸۶۴ ریال بود، در حالی که در سال جاری (۱۴۰۴) به ۳ میلیارد و ۶۳۱ میلیون و ۶۷۶ هزار و ۱۶۱ ریال افزایش یافته است. همچنین یارانه پستی، که هزینه‌های ارسال کتاب را در اقصی‌نقاط کشور کاهش می‌دهد، از ۲ میلیارد و ۱۴ میلیون و ۵۰۰هزار ریال در سال ۱۴۰۳ به ۴ میلیارد و ۳۹۱میلیون و ۱۰۰هزار ریال در سال ۱۴۰۴ رسیده است.

این افزایش در منابع حمایتی، به‌ویژه در شرایطی که رفت‌وآمد و جابه‌جایی‌های فیزیکی با محدودیت همراه است، باعث شده تا فروش آنلاین کتاب بتواند با جذب گسترده خریداران، نقش محوری‌تری در توزیع فرهنگی ایفا کنند.

انتشارات رویای آبی

کتاب؛ پاسخ جامعه به بحران

افزایش شمار خریداران در میانه بحران، صرفاً یک پدیده اقتصادی نیست، بلکه باید آن را به‌عنوان نشانه‌ای از واکنش فرهنگی جامعه در برابر شرایط بحرانی تحلیل کرد. جنگ و بحران‌های اقتصادی معمولاً با افت شدید در بازارهای فرهنگی همراه‌اند، اما داده‌های این گزارش حاکی از آن است که جامعه ایرانی با پناه بردن به کتاب، به دنبال آگاهی، آرامش و تاب‌آوری است.

از سوی دیگر، تجربه موفق فروش آنلاین و نمایشگاه‌های مجازی کتاب، که نخستین‌بار در دوران همه‌گیری کرونا به بلوغ رسید، اکنون در بستر جنگ نیز به‌عنوان مدلی مؤثر برای تداوم دسترسی فرهنگی عمل می‌کند.

چالش‌ها پابرجا، اما مسیر روشن است

اگرچه افزایش قیمت کتاب و کاهش قدرت خرید همچنان چالش جدی بخشی از مخاطبان است، اما حمایت‌های هدفمند یارانه‌ای توانسته‌اند بخشی از این فشار را جبران کنند. استمرار چنین سیاست‌هایی، به‌ویژه در دوره‌های بحران، نه‌تنها از آسیب به زیرساخت‌های فرهنگی جلوگیری می‌کند، بلکه به پویایی بازار و مشارکت فعال‌تر شهروندان در زیست فرهنگی کمک خواهد کرد.

پیروزی نرم در جبهه فرهنگ

آمارهای تازه بازار کتاب نشان می‌دهد که حتی در سایه تهدیدها و محدودیت‌های جنگی، اگر سیاست‌های فرهنگی به‌درستی طراحی و اجرا شوند، می‌توان انتظار رشد و تحرک در حوزه‌هایی داشت که در نگاه اول شکننده به‌نظر می‌رسند. وضعیت سامانه بازار کتاب در تیرماه ۱۴۰۴، با رشد فروش، افزایش یارانه‌ها و مشارکت بالاتر مخاطبان، یک «پیروزی نرم» برای فرهنگ ایران محسوب می‌شود.